

Vnanje države. Na Pruskem so vendar enkrat katoličanom nekaj privoščili, deželni zbor je sprejel postavo, vsled katere ne bodo preganjali duhovnikov zaradi svetih opravil. Začetek je storjen, da se prekličejo slaboglasne majnikove postave. — Ruski car je ukazal 218000 vojakov novincev odbrati. — Turki so v Albaniji vendar upor premagali in izročijo Črnogorcem kos dežele ob Skadarskem jezeru. — Francozi in Kitajci se pogajajo zaradi Tonkina pa do sedaj brez pravega uspeha. Zoper Anamskega vladarja pa pride skoraj gotovo do vojske; Francozi mislijo, da mu bodo z 12.000 vojakov kos. — V Egiptu začela je razsajati kolera in v Mehiki imajo rumeno mrzlico. V mestu Vera-Cruz je vže več tisoč ljudi umrlo. — Otok Madagaskar so si Francozi skoraj ves osvojili. — Egiptovska vlada odpošlje precej vojakov, da krivega preroka Mahdija popolnem premaga in vzame dežele, kder ta divjak hudo razbija in zlasti kristijane preganja.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dajle.)

V. Iz Breclove, kamor sta bila l. 1645 prinesla kugo iz Ptujja dva ničvredna fanta, dobili so njo v Šmarije. Prebivalci so se obrnili z zaupanjem k sv. Roku ter so njemu na čast postavili majhno leseno kapelico na kalvarski gori.

Ker je kuga l. 1646 srečno prenehala, hodili so zanaprej dvakrat v letu, — na binkoštni pondeljek in na Štefanovo tje v procesiji. Z milodari, ki so se pri teh priložnostih nabrali, postavili so sedanjo lepo romarsko cerkev sv. Roka.*)

V bližnjem Lembergu je v 25 hišah umrlo 67 ljudi. Huje kakor ondi bilo je v Podčetrtku, kajti umrlo jih je 240, — med njimi tudi vikar Primož Janežič.

V Žusemu, kjer jih kuga podavila 172, je vikar sicer tudi zbolel, pa je zopet ozdravil. Zemljiška gosposka v Podčetrtku je v teku enega leta zgubila najmanj 400 podložnih.

Največ so imeli od kuge trpeti sledeči kraji: Brezje, Dobrina, Dol, Cmereški breg, Ceste, Hajnsko, Hrastje, Imeno, sv. Janez na vrhu, Mestinjnska ves, Nekomajer, Nezbiše, Njimo, Medvedovo selo, Polje, Presek, Rodne, Roginska gorca, Sodnja ves, gornje in spodnje Turško, Trebič in Verbovec.

Podsreda, — nekdanj trden grad znanega grofa Erazma Tattenbach-a, sedaj lastina kneza

Hugo-ta Windischgrätz, — zgubila je 260 podložnih in sicer 39 v trgu, 221 pa v okolici; med umrlimi bil je tudi vikar Kancijan Matjašič. —

V fari sv. Vida pri Planini in v drugih selih, ki so spadala pod planinsko gosposko začela je kuga dne 4. maja l. 1646 daviti, ter je davila 10 mesecev nepretrgano. Med žrtvami, kojih zapisniki naštevajo prek 1000, imenuje se tudi kaplan Klemens Planinšek; vikar Jakob Doberšek, ki je bil tudi zbolel, je pa ozdravil.

Zlo hudo se je godilo v fari sv. Mihala pri Pilstanji, kajti kuga je podavila ondi 2000 ljudi. Vsled tega postalo je več hiš praznih. Tudi v farovžu so umrli vsi: župnik Matija Wetz, kaplan, župnikova mati in sestra in vsa družina.

Pri sv. Petru pod sv. gorami ni bilo nič boljše. V teku nekterih mesecev pobrala je kuga 1797 ljudi. Med kužnimi žrtvami imenujejo se tudi župnik Ivan Kodrič, kaplan Matija Cif in Bizelski podvikar Ivan Presinger, ki je prišel k sv. Petru v pomoč; tudi drugega kaplana Jurija Wolf-a se je kuga bila lotila in bi ga bila gotovo umorila, ko bi se mu ne bile še o pravem času kužne bule odprle; — več tednov je bolehal in potem srečno okreval.

Kostrivniška gosposka imela je l. 1646 v 35 hišah kugo, rogačka pa v 182 hišah. Od kuge trpeti so imeli sledeči kraji: Babni vrh, Brezovo, gornja in spodnja Kostrivnica, Dol, Gradiše, sv. Jurij, Lehno, Cačja ves, Negovnje, Gornja ves, Podgorje, Pristanje, Rodne, Rotonska ves, na Colu, Cerovec, gornje Sečevo, Sotla, Slogomer, Stojno selo, Tekačevo, Tržišče, Verbje in Videmšek.

Ker je po nekterih krajih, posebno za Sotlo umrlo mnogo dušnih pastirjev in bi bolni bili drugače brez duhovne pomoči, poslali so tje druge duhovnike. Nekteri teh so nam po imenu znani, namreč: Jurij Fajdiga v Bizelskem, Iv. Mravle v Podčetrtku in Jurij Planinšek v Planini. V fari sv. Petra pod sv. gorami, kjer sta umrla župnik in eden kaplan, pomagal je jezuit o. Gailer s svojim redovnim bratom 7 mesecev ostalemu kaplanu v težavnem dušnem pastirstvu.

Vsled kuge imele so grajščine ogromno škodo. Na mnogih krajih niso mogli pospraviti poljskih pridelkov, ne pobrati desetine. Zato je morala vlada v l. 1645, 1646 in 1647 grajščakom in veleposestnikom več kot 60.000 gld. davka zbrisati.

Na Laškem ostalo je zavoljo pomanjkanja delavcev 213 mernikov pšenice, 100 mernikov rži in 591 mernikov ovsna na polji nepožeto; škoda, ki jo je vsled tega gosposka trpela, znašala je 1491 gld.

Tudi pri sv. Petru pod sv. gorami in v okolici niso mogli potrgati grozdja, ne pobrati desetine. In še od tega, kar so bili pobrali, šlo

*) V njej se nahaja podoba predstavljajoča Šmarije s farno cerkvo, pod sliko je precej poškodovan napis, ki nam pove kratko zgodovino ove cerkve.

je mnogo na kvar; vino so deloma izpili vojaki stražniki, deloma se je pa spridilo po pivnicah. Škodo so cenili blizo 700 gld. — V Pilštanji znašala je zguba na trgatvi prek 1000 gld.

Pa tudi za kužne potrebščine se je potrošilo mnogo denarja. Vladni namestnik v Celji izdal je l. 1646 in 1647 v ta namen 7853 gld. Vlada je poznej tirjala, naj njej dežela ovo svoto povrne, — a ta se je branila; zato je vlada l. 1653 odstopila od svoje tirjatve.

V okuženih krajih vladal je sem ter tje strašen nered, kajti gospoda je večinoma pobegnila, nižji uradniki pa si niso upali na svitlo. Zato je ubogo ljudstvo bilo samo sebi prepuščeno in si ni vedelo pomagati, posebno ako je kuga pobrala tudi duhovnika, kar se je pogostoma zgodilo.

Vlada je toraj imenovala in v okužene kraje poslala kužne uradnike; razun teh ustanovila je pod poveljem grofa Hohenwarth-a še tako imenovano dirjajočo kompanijo. Ta je imela nalogo, nadzorovati uradnike, spolnujejo li svoje dolžnosti ali ne.

Stroške, potrebne za ovo upravo morali so prebivalci okuženih krajev sami poravnati; v celjskem okrožji morala je za to plačati vsaka hiša 15 kr. (Dalje prih.)

Smešnica 26. Godec je šel drv krast. Ko si je pod sukunjo nabasal polen, kolikor jih je nesti mogel, pride mu hišni gospodar nasproti in ga vpraša, kaj da nosi. „Gosli“, odgovori prestrašeni godec, in eno poleno mu padne na tla. „Glej, glej! struna se ti je vtrgala in na tla padla“, reče gospodar tatu, ki je videl, da je izdan, ter je bežal.

Razne stvari.

(Visoka c. k. namestnija) je v posebnem dopisu Slov. Gospodarju naročila naznaniti, da bodo v Gradci svitli cesar dne 3. julija t. l. ob 10. uri predpoldnem v cesarskem gradu dajali občne audijence t. j. sprejeli vsakega, ki ima kaj prositi, pritožiti se itd. Vendar prej mora to nazniti. Takšna naznanila sprejema od 29. junija naprej c. k. dvorni tajnik Franc plem. Hawerda-Wehrlandt v Gradci (Statthalterei, Burgring Nr. 4. ebenerdig links.)

(Prazen strah.) Nemčurji lažejo, da bodo Slovincem prepovedane njihove zastave ob prihodu cesarjevem, da bodo smeli samo nemški govoriti, morali vse slovenske občinske table poskriti, le klicati: hoch in „fiat“. To je prazno strašenje. Nihče ne prepoveduje Slovincem cesarja slovenski pozdravljati na Slovenskem. Cesar so tudi nam Slovincem tako kakor Nemcem premili poglavar. Kakor so Slovence radi sprejemali lani na Goriškem, Primorji tako bodo tudi letos Slovincem pri-

jazni se kazali na Kranjskem in Štajerskem. Kateri Slovenec se pa namškutarskih barusačev boji, ta se naj le nekam skrije. Drugi bodemo šli pred svojega cesarja in ga pozdravljali slovenski!

(Ustrelil) je v Kozjaku Konjiškega okraja 11letni fantič Suščev svojo lastno sestro, Sletno Franciško, kedar se je z nabito puško igral.

(Pišečka srenja) kder je nemškutar baron Moškon nekaj let županil, je deželi še od l. 1866 dolžna izposojenih 408 fl. Deželni odbor je prisiljen bil lani in letos prositi za politično eksekucijo.

(Mariborska čitalnica) obhaja Habsburško svečanost v pondeljek 2. julija ob 8. uri zvečer.

(Ljubljanski zvon) objavil je v 6. zvezku: Mntec Osojski, Slepemu dekletu, Cyclamen, Lastavice, Spomin na jutrove dežele, Bajke in povesti o Gorjancih, K molitvi kličejo, Nedolžen, Tuga, Francoska družba, Naše obzorje, Štefan Kocijančič, Jarnej Levičnik, Slovenski glasnik. List velja 2 fl. 30 kr. do novega leta.

(Gospodično Langhammer), ki je v Dravi utonila, našli so pri sv. Martinu pod Wurmbergom in tam pokopali.

(Baron postal) je kranjski deželski predsednik g. Winkler.

(Iz Mahrenberga) se nam piše, da so ondi tatje v farnej cerkvi tružico za milodare strli in denarjev ukradli. Koliko? To ni znano. Pustili so še 3 fl. 36 kr., ker niso mogli do vsega priti.

(Čena hmelju) je poskočila. Zatiško velja 280—290 fl. 50 kilo.

(Prestavljen) je č. g. kaplan Ferd. Šošterič v Ljutomer, č. g. Čurin gre zopet za kaplana k sv. Križu na Murskem polji.

(V pokoj) gre pridni nadučitelj, Udel v Jarenini.

Listič uredništva: Več denes ne objavljenih dopisov pride na vrsto prihodnjich.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Jedman		Oves		Turšica		Proso		Ajda	
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	8 20	6 20	5 80	3 60	6 —	4 80	5 —							
Prnj	9 90	7 10	8 —	6 50	7 —	6 —	7 80							
Celje	9 —	7 32	5 70	3 98	6 45	5 60	6 50							
Gradec	8 —	5 70	5 77	3 70	4 79	5 62	4 90							
Ljubljana	8 21	5 37	4 65	3 13	5 60	4 30	6 18							
Celovec	7 80	5 60	6 —	3 65	4 95	5 —	5 —							
Dunaj	10 40	8 15	9 —	7 15	7 16	8 85	— 20							
Pešt	10 25	7 95	9 75	7 —	5 55	6 82	6 30							